

Брюксел, 25 юни 2026 г.
(OR. en)

11024/26

ECOFIN 893
RELEX 882
NIS 1
MED 32
COEST 506
ECB
EIB

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 23 юни 2026 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2026) 294 final

Относно: ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА
относно предоставянето на макрофинансова помощ за трети
държави през 2025 година

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2026) 294 final.

Приложение: COM(2026) 294 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 23.6.2026 г.
COM(2026) 294 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
относно предоставянето на макрофинансова помощ за трети държави през
2025 година

{SWD(2026) 160 final}

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ	2
2. ОПЕРАЦИИ ЗА МАКРОФИНАНСОВА ПОМОЩ ПРЕЗ 2025 Г.	3
2.1 Източно съседство.....	4
• Украйна.....	4
2.2 Южно съседство	6
• Египет	6
• Йордания.....	7
2.3 Западни Балкани.....	10
• Северна Македония	10
3. ГАРАНТИРАНЕ НА НАДЛЕЖНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ МФП: ОПЕРАТИВНИ ОЦЕНКИ, ПОСЛЕДВАЩИ ОЦЕНКИ.....	11
3.1 Оперативни оценки.....	11
3.2 Оценки.....	13
4. ОБЩИ ТЕНДЕНЦИИ, СВЪРЗАНИ С ИНСТРУМЕНТА ЗА МФП	14
4.1 Функциониране на инструмента за МФП.....	14
4.2 МФП в многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г.	15
4.3 МФП съгласно описаното в следващото предложение на Комисията за многогодишната финансова рамка за периода 2028—2034 г.....	16
5 В ПЕРСПЕКТИВА — ОПЕРАЦИИТЕ ЗА МФП И БЮДЖЕТНАТА СИТУАЦИЯ ПРЕЗ 2026 Г.....	17
Таблица 1: Поети задължения и плащания за МФП под формата на безвъзмездни средства и изплащане на МФП под формата на заеми за периода 2023—2026 г. (в евро).....	20

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно предоставянето на макрофинансова помощ за трети държави през 2025 година¹

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Макрофинансовата помощ (МФП) е финансов инструмент на ЕС² за държави партньори, които са изправени пред затруднения с платежния баланс. От началото си през 1990 г. МФП спомага за подобряването на макроикономическата и финансовата стабилност в държави, съседни или географски близки до ЕС, включително държави кандидатки, като същевременно насърчава структурните реформи. Тя най-общо се отпуска при наличието на договореност с Международния валутен фонд (МВФ) като непредпазна мярка. Операциите за МФП налагат и политическо предварително условие, което изисква зачитане на правата на човека и наличието на ефективни демократични механизми, включително многопартийно парламентарно управление и върховенство на закона, в съответствие с принципите и целите на външната дейност на ЕС, заложиени в член 21, параграф 1 от ДЕС.

Целта на МФП е да облекчи непосредствения натиск, свързан с необходимостта от външно финансиране за решаване на основните проблеми, предизвикващи проблемите с платежния баланс. Чрез предоставянето на навременна и целенасочена финансова помощ държавата бенефициер разполага с по-голямо фискално пространство, способността ѝ устойчиво да обслужва дълга си се повишава и тя може да съсредоточи вниманието си върху провеждането на необходимите реформи. Изглаждайки пътя за макроикономическо приспособяване, операциите за МФП смекчават отрицателните икономически и социални въздействия, като по този начин позволяват на държавите партньори да се справят с първопричините за кризите си с платежния баланс.

МФП се предоставя предимно под формата на дългосрочни преференциални заеми, макар че при необходимост операциите могат да съчетават заеми и безвъзмездни средства. Заемите за МФП се финансират в рамките на диверсифицираната стратегия на ЕС за финансиране, съгласно която Комисията емитира облигации с единното наименование „облигации на ЕС“ и насочва приходите към централен фонд за финансиране, чрез който на свой ред се финансират множество програми по политиките на ЕС, включително МФП. Безвъзмездните средства за МФП се финансират директно от бюджета на ЕС.

МФП се отпуска на части и само ако са изпълнени всички ясно определени условия за икономическата политика, обвързани с тези части и договорени с държавата

¹ Настоящият доклад се основава на информацията, налична към април 2026 г.

² Правното основание за МФП за трети държави, различни от развиващите се държави, е член 212 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Член 213 от ДФЕС може да се използва като правно основание, когато третата държава има нужда от спешна финансова помощ.

партньор. МФП допълва редовната помощ на ЕС за сътрудничество и допринася за постигане на по-широките цели на ЕС за укрепване на стабилността, насърчаване на просперитета и на основните ценности на ЕС извън неговите граници. Тази оценка се подкрепя от няколко независими *последващи* оценки на операциите за МФП³, както и от метаоценката от 2023 г., обхващаща всички операции за МФП, оценени в периода 2010–2020 г.⁴

През 2025 г. инструментът за макрофинансова помощ доказва за пореден път способността си да реагира бързо и ефективно на извънредни обстоятелства, като същевременно запази основната си мисия за опазване на макроикономическата стабилност и насърчаване на структурните реформи. ЕС отпусна на Украйна заеми за МФП в размер на 18,1 милиарда евро в рамките на инициативата на Г-7 „Заеми за ускоряване на извънредните приходи за Украйна“ (ERA)⁵. Въпреки специфичните характеристики на тази операция за МФП, подобно на предишните операции, тя целеше да облекчи неотложната необходимост от финансиране на Украйна и да подкрепи нейната икономическа устойчивост на фона на продължаващите нападения от страна на Русия, които нанасят тежки щети по критичната инфраструктура на Украйна и имат значителни макроикономически последици. Същевременно операциите за МФП за Египет и Йордания допринесоха за стабилизирането на икономиките на тези две държави на фона на засилените предизвикателства, произтичащи от сложната и нестабилна регионална обстановка в Близкия изток, както и от необходимостта от навременно въвеждане на важни структурни реформи.

Годишният доклад за МФП за 2025 г. е изготвен в съответствие със задълженията на Комисията за докладване, предвидени в правото на Съюза. Той е придружен от работен документ на службите на Комисията, който съдържа по-подробна оценка на изпълнението на отделните операции за МФП.

2. ОПЕРАЦИИ ЗА МАКРОФИНАНСОВА ПОМОЩ ПРЕЗ 2025 Г.

През 2025 г. ЕС предостави макрофинансова помощ на Украйна, Египет и Йордания.

В контекста на продължаващата агресивна война на Русия най-големият получател на МФП остава Украйна, като през годината бяха отпуснати 18,1 милиарда евро в рамките на инициативата на Г-7 ERA, в рамките на която бяха предоставени заеми на обща стойност 45 милиарда евро, които трябва да бъдат погасени чрез извънредните приходи, генерирани от блокирани руски държавни активи. По отношение на държавите от южното съседство през юни 2025 г. съзакондателите одобриха операция за МФП за Египет на стойност 4 милиарда евро, 1 милиард евро от които бяха отпуснати през януари 2026 г. В допълнение през април 2025 г.

³ Всички последващи оценки са на разположение на уебсайта на Комисията: https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_bg.

⁴ Работен документ на службите на Комисията „Оценка на макрофинансовата помощ за трети държави (метаоценка на операциите за периода 2010—2020 г.)“, SWD(2023) 16.

⁵ Регламент (ЕС) 2024/2773 на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 2024 г. за създаване на механизъм за сътрудничество по заемите за Украйна и за предоставяне на извънредна макрофинансова помощ на Украйна (ОВ L, 2024/2773, 28.10.2024 г.)

съзаконодателите одобриха операция за МФП за Йордания в размер на 500 милиона евро, 250 милиона евро от които бяха отпуснати през септември 2025 г. През август 2025 г. Комисията предложи допълнителна операция за МФП за Йордания в размер на 500 милиона евро. На последно място, по отношение на Западните Балкани, нямаше напредък по текущата операция за МФП за Северна Македония в размер на 100 милиона евро.

2.1 Източно съседство

- **Украйна**

Икономиката на Украйна продължава да демонстрира забележителна устойчивост на фона на нанесените сериозни разрушения на човешкия и физическия капитал след мащабното нахлуване на Русия в Украйна през 2022 г., въпреки че през последните тримесечия на годината се отчита отявено забавяне в нейния растеж. След отчетения ръст от 3,5 % през 2024 г. растежът на реалния БВП отбеляза забавяне до 1,8 % през 2025 г. в резултат на засилените атаки срещу енергийната инфраструктура, недостига на работна ръка и продължаващите ограничения в производствения капацитет. Икономиката продължава да разчита до голяма степен на функционирането на пътищата за износ през Черно море и Дунав, както и на редовното отпускане на международна финансова помощ, включително подкрепата по инициативата за МФП ЕРА и механизма за Украйна на ЕС. Инфлацията ускори темповете си в началото на 2025 г. на фона на щетите по енергийната инфраструктура, покачващите се цени на хранителните продукти и силния ръст на заплатите, но оттогава значително се забави, достигайки 7,4 % през януари 2026 г. Това донякъде се дължеше на стриктната парична политика на Националната банка на Украйна през цялата 2025 г., която беше облекчена едва наскоро с намаляването на основния лихвен процент на 15 % през януари 2026 г. Външната позиция остава нестабилна, като дефицитът по текущата сметка все още е значителен — оценяван на 14,5 % от БВП през 2025 г. и симптоматичен за високата потребност от внос на стоки, свързана с нуждите на отбраната, енергетиката и възстановяването, както и постепенното намаляване на притока на безвъзмездни средства за финансиране. Секторът на публичните финанси продължава да е изправен пред сериозни предизвикателства — дефицитът в държавния бюджет възлиза на 19,5 % от БВП, което се дължи на постоянните разходи, свързани с военните действия и необходимостта от дейности по възстановяването, въпреки новите данъчни мерки, насочени към увеличаване на приходи към бюджета. Към момента банковият сектор остава стабилен и демонстрира висока капитализация въпреки изключително трудната оперативна среда, тъй като е подкрепен от разумни законови разпоредби и висока ликвидност. Икономическите перспективи за бъдещето остават силно несигурни и са ограничени от неспирното разрушаване на енергийната и производствената инфраструктура, недостига на работна ръка и непредсказуемия ход на войната. В този контекст устойчивата и предвидима международна финансова подкрепа продължава да бъде от съществено значение за запазването на макроикономическата стабилност и позволява на Украйна да продължи да се съпротивлява на агресивната война, водена от Русия.

Въпреки успешните операции по МФП, в рамките на които бяха отпуснати общо 25,2 милиарда евро от началото на пълномащабната агресивна война на Русия до края на 2023 г., войната продължи да оказва значителен натиск върху публичните финанси на Украйна. В резултат на това през 2025 г. беше установена необходимост от допълнително финансиране, което да покрие финансовия недостиг на Украйна.

В този контекст на срещата си на върха през юни 2024 г. в Пулия, Италия, лидерите на Г-7 поеа ангажимент да предоставят в отговор 45 милиарда евро по линия на заемите за ускоряване на извънредните приходи за Украйна, които ще бъдат погасени чрез бъдещите извънредни приходи, генерирани от блокираните руски държавни активи, държани в ЕС и други съответни юрисдикции. Въз основа на този ангажимент на 24 октомври 2024 г. Европейският парламент и Съветът приеха Регламент (ЕС) 2024/2773, който влезе в сила на 29 октомври 2024 г. След потвърждаването на приносите от партньорите от Г-7 на срещата на Г-7 на равнище финансови министри, проведена на 25 октомври 2024 г., ЕС потвърди заем за МФП в размер на 18,1 милиарда евро за Украйна, който да бъде отпуснат на един транш. Решението, с което се разреши отпускането на единствения транш, беше прието от Европейската комисия на 18 декември 2024 г., след като оценката потвърди, че условията за политиката, свързани с отпускането на транша, са изпълнени⁶. Тези условия обхващаха ключови сфери на реформа, сред които макрофинансовата стабилност, държавните предприятия, държавната администрация, енергетиката, върховенството на закона, борбата с корупцията и сектора на отбраната. Те бяха замислени като междинни стъпки към прилагането на по-широкомащабни мерки в рамките на плана за Украйна.

Цялата сума по заема за МФП беше отпусната през 2025 г. на траншове, а първото изплащане на средства на Украйна в размер на 3 милиарда евро беше извършено през януари. Поради това по-концентрирано частично изплащане през февруари не бяха отпуснати средства. След това средствата се отпуснаха по редовен график, като между март и септември 2025 г. бяха отпуснати траншове от по 1 милиард евро. Вследствие на засилването на военните действия по фронта нуждите на Украйна от военно финансиране през четвъртото тримесечие на 2025 г. надхвърлиха по-ранните прогнози. Благодарение на гъвкавостта, заложена в графика за отпускане на средства, траншът от 6,1 милиарда евро, първоначално предвиден за декември 2025 г., беше изплатен по-рано като допълнение към редовните отпускания на средства за октомври и ноември 2025 г. В резултат на това през октомври 2025 г. размерът на отпуснатите средства възлизаше на 4 милиарда евро, а през ноември 2025 г. — на 4,1 милиарда евро.

Въз основа на текущите оценки на службите на Комисията и Европейската служба за външна дейност обстановката около политическото предварително условие остана положителна през цялата година. Въпреки това събитията през юли 2025 г., засягащи институционалната рамка, регулираща независимостта на органите за борба с корупцията — по-специално Националното бюро за борба с корупцията на

⁶ Заемът за МФП по ERA е гарантиран от маржа в бюджета на ЕС. Предвид срока на наличност на маржа, за да може заемът да се възползва от тази гаранция, решението за отпускане на единствения транш трябваше да бъде прието до 24 декември 2024 г.

Украйна (НАБУ) и Специализираната прокуратура за борба с корупцията (СПБК) — предизвикаха опасения и бяха възприети като потенциален регрес в опазването на автономността на ключови институции за борба с корупцията. Комисията работи в тясно сътрудничество с украинските власти, за да коригира ситуацията, да възстанови независимостта на НАБУ и СПБК и да гарантира, че всички рискове за независимостта на тези институции са адекватно отстранени преди изплащането на средствата за МФП (отпускането на средствата беше задържано до разрешаването на ситуацията).

Успоредно на това Украйна приключи успешно няколко прегледа в рамките на споразумението за разширен фонд за финансиране на МВФ за 2023 г., като подчерта своя ангажимент към продължаване с реформите въпреки изключително трудните обстоятелства.

2.2 Южно съседство

- **Египет**

Макроикономическата среда на Египет в началото на това десетилетие беше изпълнена с предизвикателства, сред които редица външни сътресения като пандемията от COVID-19, войната в Газа и нападенията на кораби в Червено море. Бавният напредък в икономическите реформи създаде усещане за несигурност и обезкуражи чуждестранните инвестиции. Растежът на реалния БВП на Египет достигна 4,4 % през финансовата година за периода от юли 2024 г. до юни 2025 г. (финансова година 2024—2025 г.) и се ускори допълнително до 5,3 % на годишна база през втората половина на 2025 г. Ситуацията на Египет започна да бележи подобрение вследствие на напредъка в управлението на макроикономическите политики, последствията от либерализацията на валутния курс през 2024 г. и известни подобрения в бизнес средата. Отбелязаният растеж се дължеше предимно на частното потребление и частните инвестиции, докато публичните инвестиции отбелязаха спад. Приносът на нетния износ на стоки и услуги остана отрицателен. Равнището на безработицата спадна до 6,2 % през четвъртото тримесечие на 2025 г. спрямо 6,4 % една година по-рано. Инфлацията се стабилизира на около 12 % през втората половина на 2025 г., като отбеляза спад спрямо отчетените 28,5 % през 2024 г. Бюджетният дефицит на сектор „Държавно управление“ се равняваше на 7,2 % от БВП през финансовата 2024—2025 г., като лихвените плащания по държавния дълг надхвърлиха 10 % от БВП. Държавният дълг спадна до 84 % от БВП. Дефицитът по текущата сметка спадна до 4,2 % от БВП през финансовата 2024—2025 г. благодарение на засилването на паричните преводи от работа в чужбина и постъпленията от туризъм, които частично компенсираха нарастващия дефицит по търговията със стоки. През финансовата 2024—2025 г. преките чуждестранни инвестиции възлиха на 3,3 % от БВП. Нетните валутни резерви на централната банка достигнаха 53 милиарда щатски долара в края на април 2026 г., обхващайки около шест месеца внос на стоки и услуги, което представлява увеличение спрямо отчетените 48,1 милиарда щатски долара година по-рано. Въпреки предприетите

реформи, целящи да подготвят Египет по-добре в сравнение с предходната енергийна криза, държавата остава уязвима на външни сътресения поради зависимостта си от вноса на петрол и газ, важната роля на сектора на туризма и паричните преводи, пример за което е наскоро възникналият конфликт в Близкия изток.

През март 2024 г. ЕС и Египет сключиха стратегическо и всеобхватно партньорство за споделен просперитет, стабилност и сигурност, в основата на което е заложен финансов пакет в размер до 7,4 милиарда евро, състоящ се от краткосрочна и дългосрочна подкрепа. Предвид трудното икономическо и финансово състояние на Египет и неговата роля като важен стабилизиращ фактор в този все по-нестабилен регион, Комисията предложи подкрепа за Египет чрез две операции за МФП в размер общо до 5 милиарда евро, разделени на: i) краткосрочна операция за МФП в размер на 1 милиард евро; и ii) редовна операция за МФП в размер общо до 4 милиарда евро. Краткосрочната МФП в размер на 1 милиард евро беше одобрена от Съвета през април 2024 г.⁷ и изплатена изцяло на един транш през декември 2024 г.

Последващата операция в размер на 4 милиарда евро беше одобрена от Европейския парламент и Съвета през юни 2025 г.⁸ Меморандумът за разбирателство (МР), който беше представен за становище пред Комитета на държавите членки, беше подписан през юли 2025 г. Първият транш в размер на 1 милиард евро беше отпуснат през януари 2026 г. след положителна оценка на изпълнението на 13-те политически мерки, обвързани с първия транш (с фокус върху укрепването на публичните финанси, подобряването на политиките за социална закрила и пазара на труда, стимулиране на конкурентоспособността, подобрения в бизнес средата, както и подкрепата за екологичния преход), напредък по изпълнението от страна на Египет на конкретни и реалистични стъпки, изисквани в рамките на политическото предварително условие, както и поради факта, че програмата на МВФ продължава да се изпълнява по план. Планира се вторият и третият транш за МФП, всеки от които в размер на 1,5 милиарда евро, да бъдат отпуснати през 2026 г., при условие че оценката на придържане към условията остане положителна.

През март 2025 г. Изпълнителният съвет на МВФ приключи четвъртия преглед на своя разширен фонд за финансиране в размер на 8 милиарда щатски долара. Поради забавяния в изпълнението на политиката петият преглед беше обединен с шестия и се проведе през декември 2025 г. Изпълнителният съвет на МВФ го одобри през февруари 2026 г. Планирано е програмата на МВФ да приключи през декември 2026 г.

• Йордания

Икономиката и перспективите на Йордания продължават да бъдат затруднени от постоянното несигурно положение на региона въпреки като цяло стабилните макроикономически резултати на държавата. Растежът на реалния БВП на

⁷ Решение (ЕС) 2024/1144 на Съвета от 12 април 2024 г. за предоставяне на краткосрочна макрофинансова помощ на Арабска република Египет (ОВ L, 2024/1144, 15.4.2024 г.)

⁸ Решение (ЕС) 2025/1267 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2025 г. за предоставяне на макрофинансова помощ на Арабска република Египет (ОВ L, 2025/1267, 27.6.2025 г.)

Йордания се ускори до 2,7 % през първите три тримесечия на 2025 г. спрямо 2,4 % през същия период на 2024 г. Растежът през 2025 г. беше широкомащабен и отразяваше продължаващото подобрение в сектора на селското стопанство, преработвателната промишленост и транспортните услуги, докато минното дело отбеляза леко свиване. Смуценията във въздушния транспорт, свързани с изострените регионални напрежения през лятото, бяха краткотрайни и изглежда, че са оказали само ограничено въздействие върху секторите на туризма и търговията. Средната инфлация през 2025 г. възлезе на 1,8 %. През септември 2025 г. Централната банка на Йордания (СВЈ) намали основния си лихвен процент с 25 базисни пункта до 6,25 % — първото понижение от декември 2024 г. насам, което в общи линии съответства на облекчаването на паричната политика в САЩ, предвид фиксирането на йорданския динар към щатския долар.

Дефицитът по текущата сметка намаля до 7,4 % от БВП през първата половина на 2025 г. спрямо 8,3 % от БВП една година преди това. Това подобрение се дължеше на по-засиления износ на стоки и услуги, който компенсира за недостатъчния ръст на вноса. Търговията със стоки отбеляза дефицит в размер на 25,7 % от БВП, който беше частично компенсиран от стабилните постъпления от сектора на туризма. Преките чуждестранни инвестиции се увеличиха до 4,0 % от БВП през първата половина на 2025 г. (спрямо 3,1 % от БВП през 2024 г.). Брутните валутни резерви на СВЈ останаха високи, възлизайки на 24,6 милиарда щатски долара в края на ноември 2025 г., което покрива около 8,8 месеца внос на стоки и услуги. Според прогнозите общият бюджетен дефицит на сектор „Държавно управление“ ще спадне от около 5,3 % от БВП през 2025 г. до около 4,8 % от БВП през 2026 г. (и 4,3 % от БВП през 2027 г.) в отговор на очакваното продължаване на политиката за мобилизация на приходи и дисциплинирано отношение към разходите. Държавният и държавно гарантираният дълг останаха високи — 108,6 % от БВП в края на 2025 г. (спрямо 83,4 % от БВП без участието на Корпорацията за социално осигуряване), а външният дълг възлезе на 42,2 % от БВП. През 2025 г. агенциите за кредитен рейтинг запазиха оценката на кредитния рейтинг на Йордания за емисия на държавни дългови инструменти на „спекулативен“.

Избухването на войната в Газа през октомври 2023 г. доведе до значителни вторични ефекти, представи нови предизвикателства за сигурността на Йордания и постави на изпитание икономическата ѝ устойчивост. В този контекст през октомври 2023 г. йорданските власти отправиха искане за нова операция за МФП. През април 2025 г. съзаконодателите одобриха операция „МФП IV“ за отпускане на заеми в размер на 500 милиона евро⁹, вследствие на което през септември 2025 г. бяха изплатени първите средства в размер на 250 милиона евро. Това първо изплащане беше обвързано с изпълнението на предварителните условия, т.е. изпълнението на политическото предварително условие и постигането на задоволителни резултати по програмата на МВФ. Операцията предвиждаше по-концентрирано отпускане на средства в началния период, за да може Йордания да покрие спешната си

⁹ Решение (ЕС) 2025/793 на Европейския парламент и на Съвета от 14 април 2025 г. за предоставяне на макрофинансова помощ на Хашемитското кралство Йордания (ОВ L, 2025/793, 22.4.2025 г.)

необходимост от външно финансиране на фона на засилената нестабилност в региона, което същевременно компенсира отчасти за необичайно дългото забавяне между подаването на искането през октомври 2023 г. и приемането му през април 2025 г. Част от това забавяне се дължеше на изборите за Европейски парламент през 2024 г. и последвалата процедура по съставяне на Парламента.

Изплащането на останалите траншове в размер съответно на 150 милиона евро и 100 милиона евро е предвидено да се извърши по график през 2026 и 2027 г., при условие че бъдат изпълнени предварителните условия и условията за политиката, договорени в МР, които се фокусират върху укрепване на публичните финанси, подобрения в управлението и борбата с корупцията, усъвършенстване на политиките за социална закрила и пазара на труда, както и подпомагане на екологичния преход и постигане на по-динамична бизнес среда.

Близките отношения на Йордания с МВФ се коренят в четиригодишно споразумение за разширен фонд за финансиране, одобрено през януари 2024 г., с общ размер на наличните средства, възлизащ на около 1,3 милиарда щатски долара, и споразумение за механизъм за издръжливост и устойчивост, одобрено през юни 2025 г., с общ размер на наличните средства около 700 милиона щатски долара. Последният преглед по двете програми беше извършен през април 2026 г., когато МВФ постигна споразумение на работно ниво с властите. В него се акцентира върху отличните резултати на програмата въпреки все по-трудната външна обстановка, дължаща се на продължаващата война в Близкия изток. Според оценката на МВФ фискалните резултати на Йордания остават в съответствие с целевите стойности на програмите и биват подкрепяни от стабилния приток на събрани приходи и дисциплинираното отношение към текущите разходи. Властите са решени да поддържат постепенното оздравяване на бюджета, за да стимулират намаляване на съотношението на публичния дълг към БВП, осланияйки се на своята средносрочна стратегия за приходите и подобренията във финансите на предприятията за комунални услуги, като същевременно запазят възможности за отпускане на средства за социални и публични инвестиции от основна необходимост.

Предвид затрудненото си икономическо положение и значителните непокрити нужди от финансиране, през януари 2025 г. Йордания подаде искане за допълнителна операция „МФП V“ в размер на 500 милиона евро. В искането се посочваше влошаващата се икономическа и политическа ситуация, при която регионалните сътресения ставаха все по-интензивни през цялата 2024 г. на фона на и без това несигурната глобална обстановка. Съзаконодателите одобриха новата операция през януари 2026 г.¹⁰, като се планира средствата да бъдат изплатени през периода 2026—2027 г. успоредно на МФП IV. Преговорите по МР продължават. МФП IV и V са част от широката рамка на стратегическото и всеобхватно партньорство между ЕС и Йордания, иницирана през януари 2025 г.

¹⁰ Решение (ЕС) 2026/188 на Европейския парламент и на Съвета от 20 януари 2026 г. за предоставяне на макрофинансова помощ на Хашемитското кралство Йордания (ОВ L, 2026/188, 23.1.2026 г.).

2.3 Западни Балкани

- **Северна Македония**

Растежът на БВП се ускори от 3 % през 2024 г. до 3,5 % през 2025 г., което предимно се дължеше на притока на инвестиции, след като дейността по проектите за обществени пътища набра скорост. Налице беше и засилване на инвестициите от частния сектор, които бяха подкрепяни от субсидирани от държавата заеми. Растежът на потреблението на домакинствата се запази на същото ниво като това от една година по-рано (2,2 % на годишна база), основната причина за което са нарастващите реални разполагаеми доходи в резултат на увеличенията на пенсиите и работните възнаграждения на фона на временното забавяне на инфлацията, както и стабилната кредитна експанзия. Растежът беше допълнително благоприятстван от публичното потребление (+5,3 %), което предимно се дължеше на значителното увеличение на работните възнаграждения в държавния сектор. Нивото на износ отбеляза възстановяване през 2025 г. (+6,1 %), след като през 2024 г. беше отчетен спад в реално изражение. Въпреки това, тъй като инвестициите и производството за износ зависят в голяма степен от вносни суровини, годишният ръст на вноса беше по-значителен (+6,8 %). Като цяло приносът на нетния износ към растежа на БВП остана отрицателен. Средногодишната инфлация на потребителските цени се ускори до 4,1 % през 2025 г. спрямо 3,5 % през 2024 г., което се дължеше на увеличението в цените на хранителните стоки въпреки временните мерки за контрол на цените, наложени от държавата, а на вътрешния пазар — на нарастващите разходи за работни заплати, които оказаха влияние върху сектора на услугите. Централната банка запази предпазливата нагласа към политиките си, като увеличи изискванията за минимални резерви и укрепи инструментите си за макропруденциален надзор. През декември 2025 г. Банката коригира рамката за паричната си политика с цел подобряване на управлението на ликвидността и трансмисионния ѝ механизъм. Дефицитът по текущата сметка се увеличи с 2,1 процентни пункта на годишна база до 4,3 % от БВП през 2025 г., главно поради по-ниския излишък в баланса на допълнителните приходи и в баланса на сектора на услугите. Нетният поток на преките чуждестранни инвестиции спадна от изключително високото ниво от 6,6 % през 2024 г. до 2,2 % от БВП през 2025 г., което се дължеше на значителния отлив в междуфирменото кредитиране, а не толкова на намаляването на инвестициите „на зелено“. Фискалната политика остана насочена към експанзия. Бюджетният дефицит на сектор „Обществено управление“ намаля с 0,5 процентни пункта в годишно изражение до 4 % от БВП през 2025 г., което отговаряше на целевата стойност на правителството. При преразпределението на бюджета в средата на годината капиталовите разходи бяха намалени, за да се финансират нови задължения за разходи, по-специално за работни възнаграждения и пенсии в държавния сектор. Към края на 2025 г. нивото на държавния дълг на Северна Македония беше с около 10 процентни пункта над нивото отпреди пандемията (през 2019 г.) и възлизаше на 59,6 % от БВП, като консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ се е увеличил с 11,3 процентни пункта до 51,8 % през този период.

През февруари 2023 г. Комисията прие предложение за предоставяне на МФП за Северна Македония в размер до 100 милиона евро под формата на заеми, която трябва да бъде изплатена на два равни транша. Съзаконодателите одобриха операцията през юли 2023 г.¹¹, а Комисията и властите на Северна Македония подписаха МР през януари 2024 г. МР съдържа 20 условия за политиката (осем от които са обвързани с изплащането на първия транш) в следните области: публични финанси, бизнес среда, образование и пазар на труда, енергетика, съдебна власт, добро управление и борба с корупцията. Комисията отпусна първия транш в размер на 50 милиона евро през април 2024 г., след като прецени, че всички обвързани с него условия са изпълнени.

Към днешна дата вторият транш в размер на 50 милиона евро все още не е отпуснат, тъй като властите на Северна Македония не са заявили средствата и следователно не са представили декларация за съответствие във връзка с изпълнението на обвързаните с него политически реформи. След изтичането на споразумението за предпазна и ликвидна линия с МВФ през ноември 2024 г. Северна Македония не е сключила споразумение с МВФ за нова програма за отпускане на средства, което е едно от предварителните условия за отпускането на транша за МФП. Сроктът на разполагаемост на операцията за МФП изтича през август 2026 г.

3. ГАРАНТИРАНЕ НА НАДЛЕЖНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ МФП: ОПЕРАТИВНИ ОЦЕНКИ, ПОСЛЕДВАЩИ ОЦЕНКИ

3.1 Оперативни оценки

В съответствие с изискванията на Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509¹² („Финансовия регламент“) Комисията извършва оперативни оценки с помощта на външни консултанти, за да получи достатъчна увереност за функционирането на административните процедури и финансовите вериги в държавите бенефициери.

В оперативните оценки се разглеждат системите за управление на публичните финанси (УПФ), най-вече начина на организация и процедурите на финансовите министерства и централните банки и по-специално, управлението на сметките, по които се получава финансовата помощ от ЕС. Специално внимание се обръща и на функционирането, независимостта и работните програми на външните одиторски институции, както и на ефективността на техния контрол. Разглеждат се също така процедурите за възлагане на обществени поръчки на централно равнище.

През 2022 г. беше извършена оперативна оценка на административните и финансови вериги на Украйна преди извънредната подкрепа по МФП (2022 г.), МФП+ (2023 г.) и МФП по ERA (2024—2025 г.). Заключение от нея беше, че след предходната оценка през 2018 г. е постигнат значителен напредък към укрепването на системите за УПФ и другите финансови вериги. В нея също така беше подчертана

¹¹ Решение (ЕС) 2023/1461 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2023 г. за предоставяне на макрофинансова помощ на Република Северна Македония (ОВ L 180, 17.7.2023 г., стр. 1.).

¹² Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г.).

продължаващата ангажираност на украинските органи с непрекъснатото подобряване. В оценката беше подчертано отдаването на приоритет на реформите в областта на УПФ в ключови приоритетни области и се препоръчваха по-нататъшни действия след подобряване на сигурността предвид значителните усилия за възстановяване, които предстоят.

В началото на 2026 г., с оглед на очакваното стартиране на нова операция за МФП за Украйна Комисията започна нова оперативна оценка на украинските административни и финансови вериги. Заключение от оценката беше, че системите за УПФ и другите финансови вериги на Украйна бележат значително подобрение в сравнение с оценката от 2022 г. От една страна, в оценката се отбелязват положително постоянният фокус и ангажираността на правителството въпреки продължителната война и влошаващите се условия в страната, като се посочват многобройни доказателства, че редица реформи за подобряване на ключови регулаторни въпроси, системи и процеси са били проведени или са в процес на реализация. От друга страна, в оценката се подчертава, че много от регулаторните реформи ще трябва да бъдат изпробвани на практика, и се изтъква, че след възобновяването на нормалната обстановка в Украйна властите ще трябва да обърнат внимание на няколко критично важни области.

През 2023 г. беше извършена оперативна оценка на Северна Македония преди изпълнението на операцията за МФП. Заключение от оценката беше, че финансовите вериги и процедурите на страната са задоволителни, и беше преценено, че системите ѝ за УПФ като цяло са стабилни, като беше отбелязан постигнатият наскоро значителен напредък.

Що се отнася до Египет и Йордания, през 2024 г. бяха извършени оперативни оценки в процеса на подготовка на съответните операции за МФП за двете държави. В Египет оценката установи, че властите са постигнали значителен напредък, включително са въвели ново законодателство, уреждащо УПФ и банковите операции, и че рамката за УПФ и финансовите вериги на Египет са подходящи за програмата за МФП, при условие че темпът на реформите продължи по същия начин.

Оперативната оценка на Йордания беше втората от 2020 г. насам и потвърди напредъка в подобряването на системите за УПФ и ефикасността на публичните разходи. Въпреки това оценката посочи, че има и предизвикателства, като например ограничената независимост и прозрачност на службата за одит; неоползотворяването на възможностите на комитета за разглеждане на жалби относно обществени поръчки, както и недоразвитият вторичен пазар на държавни дългови ценни книжа. Въпреки тези проблеми заключението от оценката беше, че административните и финансови системи на Йордания осигуряват стабилна основа за изпълнението на операциите за МФП. Някои от констатираните недостатъци бяха отразени в политическите условия, обвързани със съответните операции¹³.

¹³ В рамките на МР за МФП IV за Йордания констатациите от оперативната оценка спомогнаха за разработването на редица мерки, сред които: i) изискване за представяне на годишен доклад за обществените поръчки, в който

3.2 Оценки

В съответствие с разпоредбите на Финансовия регламент и съответните решения за МФП Комисията провежда систематично последващи оценки след приключване на операциите за МФП. Целта на тези оценки е, на първо място, да се анализира въздействието на МФП върху икономиката на държавата бенефициер, и по-специално върху устойчивостта на нейната външна позиция, и второ, да се оцени добавената стойност от интервенцията на ЕС.

През януари 2025 г. Комисията публикува съвместната последваща оценка на операциите за МФП за три държави от Източното съседство (Молдова, Грузия и Украйна) за периода 2017—2020 г. В оценката се стигна до заключението, че операциите са оказали положително въздействие върху устойчивостта на обслужването на дълга и макроикономическото стабилизиране и в трите държави. Това беше особено важно за Украйна, като се имат предвид по-големият мащаб на операцията и изпълненото с предизвикателства икономическо положение на страната. В заключението от оценката също се спомена, че трите операции са насърчили успешно положителна промяна в редица ключови области на реформи, включително в сферата на управлението и борбата с корупцията, както и че съответстват на по-общата рамка на политиката на ЕС и са съобразени с програмите на органите за реформи и с програмите на другите донори.

През декември 2025 г. Комисията публикува последваща оценка на операциите за МФП за COVID-19 за 10 държави партньори (2020—2022 г.). В оценката се оцени пакетът от МФП в размер на 3 милиарда евро, предоставен през 2020 г. на партньори от Източното съседство, Западните Балкани и Южното съседство, за смекчаване на икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. В оценката се стига до заключението, че пакетът е бил навременен, фокусиран върху правилните области и изключително уместен отговор на безпрецедентното икономическо сътресение, предизвикано от пандемията от COVID-19. Помощта по този пакет осигури бърз и ефективен отговор на системни външни сътресения, засягащи няколко държави едновременно, без това да има отрицателни последици за качеството на интервенциите по линия на МФП, на напредъка в реформите за подобряване на макроикономическото управление или икономическото управление и прозрачността. В допълнение пакетът стимулира устойчивия растеж и обвързаните с него политически условия.

През 2025 г. Комисията започна последваща оценка на четирите операции за МФП, предоставени на Украйна в периода 2022—2023 г., представляващи значителен принос към покриването на спешната необходимост на Украйна от финансиране в отговор на агресивната война, водена от Русия (спешна МФП, извънредна МФП I и II, както и МФП+, съответно в размер на 1,2, 6 и 18 милиарда евро). В оценката ще се вземат предвид извънредните обстоятелства, дължащи се на факта, че Украйна е държава, която се отбранява от агресивна война, спешния характер на

да се обобщават жалбите, свързани с обществените поръчки, и резултатите от процедурите по уреждането на съответните спорове; ii) укрепване на независимостта на службата за одит чрез постепенното ѝ изтегляне от дейностите по *предварителен* одит в звената за вътрешен контрол; и iii) значително разширяване на обхвата на годишния доклад на службата за одит, започвайки с версията, обхващаща дейностите през 2025 г.

необходимостта от финансиране, както и произтичащите от това специфики в структурата на операциите.

4. ОБЩИ ТЕНДЕНЦИИ, СВЪРЗАНИ С ИНСТРУМЕНТА ЗА МФП

4.1 Функциониране на инструмента за МФП

В Съвместната декларация на Европейския парламент и на Съвета относно МФП от 2013 г.¹⁴ помощта се определя като такава с макроикономически и финансов характер и се казва, че тя има за цел „възстановяването на устойчиво външно финансиране за отговарящите на критериите държави и територии, които изпитват затруднения с външното финансиране“. Поради факта, че МФП представлява инструмент за спешна подкрепа, той трябва да се задейства ефективно и своевременно. Вземането на решения в рамките на обикновената законодателна процедура често се определя като отнемащо известно време, което представлява сериозен проблем в структурата на един кризисен инструмент, предназначен за бързо реагиране при криза с платежния баланс.

Въпреки това при извънредните обстоятелства около кризата, свързана с COVID-19, и агресивната война на Русия срещу Украйна, съответните пакети от МФП бяха приети бързо, а всички институции се възползваха в пълна степен от наличните процедурни възможности за гъвкавост. В тези случаи Европейският парламент и Съветът постигнаха съгласие за прилагане на съществуващите процедури по спешност, което позволи помощта да бъде приета в рамките на един месец след внасянето на предложенията на Комисията. Европейският парламент се позова на Правило 163 в Правилника за дейността си, за да може да пристъпи бързо към приемане на законодателното предложение на пленарно заседание, като по този начин значително оптимизира консултацията с комисиите.

В Правилника за дейността както на Европейския парламент, така и на Съвета се предвижда неотложна процедура, необходима за бързо приемане в извънредни ситуации. Стандартната процедура отнема значително повече време, както пролича в случая с предложението на Комисията за пакета „МФП IV“ за Йордания, което беше внесено от Комисията през април 2024 г., но беше прието от съзаконодателите едва през април 2025 г. Това отчасти се дължеше на изборите за Европейски парламент през юни 2024 г. и последващата необходимост от съставянето на новите комисии. За разлика от това, пакетът „МФП V“ за Йордания беше приет много по-бързо — предложението на Комисията беше представено през август 2025 г., а съзаконодателите го одобриха през януари 2026 г. В случая с Египет спешната необходимост от предоставяне на подкрепата през втората половина на 2024 г. накара Комисията през март 2024 г. да реши по изключение да предложи първа спешна, краткосрочна операция за МФП на основание член 213 от ДФЕС (приложим в случаите, когато е необходима спешна финансова помощ и се изисква само приемане от Съвета). Комисията обаче предложи по-голямата част от подкрепата да бъде предоставена чрез втора, по-средносрочна операция за МФП, при която да

¹⁴ Решение № 778/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 12 август 2013 г. за предоставяне на допълнителна макрофинансова помощ на Грузия (ОВ L 218, 14.8.2013 г., стр. 15).

бъдат следвани обичайните процедури съгласно член 212 от ДФЕС (като бъдат включени и двата съзаконодателни органа).

В това отношение е важно да се отбележи, че опростената процедура за приемане на решение на Европейския парламент беше изменена. За разлика от неотложната процедура, при опростената процедура не е необходимо искане от председателя за разглеждане на предложението като спешно и се рационализира процесът на приемане, като се изискват по-малко стъпки за одобрението му, в сравнение със стандартната процедура. Тази процедура все още не е използвана за текущите МФП, но може да се впише добре в контекста на спешния характер на МФП. Тя представлява положителна стъпка към евентуалното подобряване на ефективността на редовните операции.

4.2 МФП в многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г.

Периодът на действие на текущата многогодишна финансова рамка (МФР) се характеризира с множество кризисни ситуации, изключително високо напрежение в геополитическата обстановка и несигурност, които засилиха структурните слабости в икономиките на държавите партньори на ЕС. В хронологичен ред това са икономическите последици от пандемията от COVID-19, агресивната война на Русия срещу Украйна и напоследък — ескалацията на конфликтите в Близкия изток. В този контекст необходимостта от МФП през последните години беше голяма и МФП се доказва като критично важна за реагирането на ЕС с цел намаляване на макроикономическата нестабилност в съседните държави (включително в държавите кандидатки), като допълва ефективно външните политики на ЕС и подпомага държавите партньори да внесат ключови реформи в управлението си. Предвид все така затруднената световна обстановка, нуждата от предоставяне на МФП от страна на ЕС вероятно ще остане висока и през следващите години.

Заемите за МФП са гарантирани чрез гаранцията за външна дейност по Регламент (ЕС) 2021/947¹⁵ („Регламента за ИССРМС — Глобална Европа“), с процент на провизиране от 9 % на равнище портфейл, какъвто беше случаят при предишните МФР. В контекста на извънредната ситуация, свързана с отпускането на заеми на държава, въввлечена във военни действия, която първоначално не разполагаше с подкрепата на програма за отпускане на средства от МВФ, размерът на провизираната подкрепа за Украйна беше определен на 70 %, започвайки с извънредната МФП през 2022 г.

Общият бюджет, първоначално предназначен за провизиране на заемите за МФП, беше определен на около 1 милиард евро, което се равнява на заеми в размер на 11 милиарда евро. С оглед на значителната подкрепа, оказана от ЕС на Украйна чрез МФП през 2022 г., по-високият процент на провизиране и нарастващото напрежение в Близкия изток до края на 2023 г. вече бяха използвани около две трети от заделените провизии. На фона на средносрочния преглед на МФР беше решено бюджетът за провизиране на заеми за МФП да бъде увеличен с 180 милиона евро.

¹⁵ Регламент (ЕС) 2021/947 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юни 2021 г. за създаване на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа; ОВ L 209, 14.6.2021 г., стр. 1—78.

Това позволи мобилизирането на достатъчно ресурси, за да се финансира краткосрочна МФП за Египет в размер до 1 милиард евро и редовната операция за МФП за Египет в размер до 4 милиарда евро, която беше приета от съзакондателите през април 2025 г., като същевременно се остави известна възможност за други операции за МФП до края на 2027 г. (вж. точка 5 по-долу за списък на операциите за МФП, финансирани в периода 2021—2027 г.).

Тъй като кризите са непредвидими по своето естество, от съществено значение е размерът на бюджета да остане достатъчен за евентуални бъдещи операции за МФП през оставащите две години от настоящата МФР (2026—2027 г.). Наличният към отчетната дата бюджет е способен да покрие заеми на стойност до 2,2 милиарда евро при 9 % стандартен процент на провизиране. Заемите, отпуснати на Украйна в рамките на програмата МФП+, и заемът за МФП по ERA (съответно 18 милиарда евро и 18,1 милиарда евро) се обезпечават от маржа в рамките на тавана за собствените ресурси и не се провизират *предварително*. След като бъдат изчерпани всички други възможности в рамките на съществуващата бюджетна рамка, програмата разполага с механизъм, позволяващ да се прибегне до допълнителни собствени ресурси от държавите членки. В случая с операцията за МФП по ERA погасяванията (включително лихвите и всички други разходи, свързани със заема) се покриват от извънредните приходи от блокираните активи на Руската централна банка, като по този начин се осигурява значителна финансова подкрепа.

4.3 МФП съгласно описаното в следващото предложение на Комисията за многогодишната финансова рамка за периода 2028—2034 г.

На 16 юли и 3 септември 2025 г. Комисията представи своите предложения за следващата многогодишна финансова рамка (МФР), включително предложението за „Глобална Европа“¹⁶ — основният инструмент за финансиране на външни дейности. Целта на инструмента „Глобална Европа“ е да подкрепи разширяването на ЕС, политиката на съседство, международните партньорства и хуманитарната помощ, с предложен бюджет в размер на 200 милиарда евро. В допълнение, за да се подчертае непоколебимата подкрепа на ЕС за Украйна, в периода 2028—2034 г. могат да бъдат мобилизирани допълнителни 100 милиарда евро помощ за Украйна.

„Глобална Европа“ позволява по-широко използване на финансови инструменти, бюджетни гаранции и заеми, които се обезпечават със средства от бюджета на ЕС, с цел увеличаване на търсения ефект от програмата при финансирането на дейности в държавите партньори. Предложението предвижда провизирането на заемите за МФП да се осигурява от бюджета на инициативата „Глобална Европа“, въпреки че управлението на операциите за МФП остава специфично, както е понастоящем съгласно Регламента за ИССРМС. По този начин ще се запази настоящият междуинституционален баланс при вземането на решения във връзка с МФП, в съответствие със Съвместната декларация на Европейския парламент и на Съвета от 2013 г. Инструментът за МФП ще остане наличен успоредно на предлаганите заеми,

¹⁶ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на инструмент „Глобална Европа“, COM(2025) 551 final.

основани на политически условия, под формата на допълнителен инструмент в набора от механизми за външно финансиране, което ще позволи на ЕС да продължи да реагира на кризите в платежния баланс на държавите партньори в тясно сътрудничество с МВФ.

Преговорите по следващата МФР вече са в ход, а Европейският парламент и Съветът изготвят своите становища.

5 В ПЕРСПЕКТИВА — ОПЕРАЦИИТЕ ЗА МФП И БЮДЖЕТНАТА СИТУАЦИЯ ПРЕЗ 2026 Г.

Като се има предвид неподлежащият на планиране кризисен характер на МФП, е трудно да се предостави точна прогноза за бъдещите операции за оставащата част от настоящата МФР. Ето защо в настоящия раздел се поставя акцент върху операциите, които вече са одобрени през 2026 г., и се посочват потенциалните бъдещи операции, като се подчертава динамичната геополитическа обстановка.

Агресивната война на Русия срещу Украйна продължава да оказва значително икономическо въздействие върху региона на Източното съседство. Най-засегнати са Украйна и Молдова. И двете държави остават зависими от значителна международна помощ, като ЕС играе ключова роля.

Предвид че агресивната война на Русия продължава и с оглед на произтичащата от това значителна и трайна необходимост на Украйна от финансиране и отбрана, на 18 декември 2025 г.¹⁷ лидерите на ЕС се споразумяха за отпускането на нов заем за подкрепа с ограничен обхват в размер на 90 милиарда евро за периода 2026—2027 г., който да се финансира чрез заемания на ЕС от капиталовите пазари и обезпечен от маржа на ЕС. Заемът ще подлежи на отпускане едва след като Украйна получи репарациите, а мобилизацията на гаранцията на ЕС в рамките на засиленото сътрудничество гарантира, че финансовите задължения на неучастващите държави членки (Чехия, Унгария и Словакия) остават незасегнати.

Въз основа на това политическо споразумение на 14 януари 2026 г. Комисията прие законодателен пакет, състоящ се от предложение за създаване на заем за подкрепа на Украйна (ЗПУ) и изменения в Регламента за многогодишната финансова рамка и в Регламента за механизма за Украйна. Съзаконодателите приеха пакета със ЗПУ в периода февруари—април 2026 г.¹⁸ Новата рамка за подкрепа ще осигури значителна бюджетна помощ в размер на около една трета от ЗПУ чрез комбиниране на различни инструменти, включително МФП, финансиране в рамките на Механизма за Украйна, както и чрез клаузата за подкрепа на отбранителния капацитет на ЗПУ.

¹⁷ Заключение на Европейския съвет от 18 декември 2025 г.

¹⁸ Регламент (ЕС) 2026/467 на Европейския парламент и на Съвета от 24 февруари 2026 г. за осъществяване на засилено сътрудничество за създаване на заема за подкрепа на Украйна за 2026 г. и 2027 г. (ОВ L, 2026/467, 26.2.2026 г.); Регламент (ЕС) 2026/468 на Европейския парламент и на Съвета от 24 февруари 2026 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2024/792 за създаване на механизъм за Украйна (ОВ L, 2026/468, 26.2.2026 г.); Регламент (ЕС) 2026/469 на Съвета от 23 април 2026 г. за изменение на Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2021—2027 (ОВ L, 2026/469, 23.4.2026 г.).

Компонентът, състоящ се от МФП, ще има за фокус условията за укрепване на мобилизирането на национални приходи, както и върху устойчивостта и качеството на публичните разходи. Рамката от условия ще се стреми към съгласуваност с новата програма на МВФ и ще се опитва да реши първопричините за възникването на корупция в публичните финанси. В допълнение към МФП, чрез ЗПУ ще бъдат предоставени допълнителни средства за механизма на ЕС за Украйна, който е в размер на 50 милиарда евро (за периода 2024—2027 г.) и чиято цел е да оказва подкрепа за внедряване на ключови структурни реформи по пътя на Украйна към присъединяване към ЕС.

Също така планът за растеж на Молдова, чийто бюджет възлиза на до 1,9 милиарда евро за периода 2025—2027 г., има за цел да подкрепя икономическата конвергенция на Молдова с ЕС и да допринесе за приближаването ѝ към членство в ЕС чрез ускоряване на реформите и подобряване на достъпа на Молдова до единния пазар на ЕС.

Що се отнася до държавите от южното съседство, през ноември 2022 г. Тунис поиска МФП в размер на 1,2 милиарда евро, за да се подкрепят нуждите на страната от финансиране на фона на влошената глобална среда и високите международни цени на стоките. Това бе предхождано от постигнато през октомври 2022 г. споразумение на работно ниво с МВФ за нов разширен фонд за финансиране (четири години, 1,9 милиарда щатски долара). Въпреки това Управителният съвет на МВФ не прие програмата, изтъквайки като причина неспособността на Тунис да изпълни предварителните условия, по-специално реформата на субсидиите за горива. След като през март 2023 г. президентът на Тунис изрази възражение срещу програмата на МВФ, контактите с МВФ бяха сведени до минимум, като надзорът по член IV също беше преустановен. Междувременно активният туризъм и стабилните парични преводи временно намалиха натиска върху Тунис във връзка с външното финансиране. След внимателна оценка на предварителните условия за МФП и нуждите от външно финансиране на Тунис Комисията е готова да изготви предложение за нова МФП, след като програмата на МВФ стане налична, което потвърди желанието на Тунис да отстрани първопричините за предизвикателствата, с които се сблъсква при външното финансиране. Това беше потвърдено и в рамките на всеобхватното партньорство между ЕС и Тунис, договорено през юли 2023 г. Беше отбелязано обаче, че в тази връзка ще бъде необходимо съществено и убедително изпълнение на допълнителни реформи.

През април 2022 г. Ливан постигна споразумение на работно ниво с МВФ (четири години, 3 милиарда щатски долара), но към момента отбелязва само ограничен напредък по дългия си списък с предишни действия. Оттогава БВП на страната продължи да се свива, а много държавни институции спряха да функционират и валутата драстично се обезцени, което доведе до широкообхватна доларизация на ливанската икономика. През януари 2025 г. ливанският парламент избра президент, а няколко дни по-късно беше назначен нов министър-председател, с което се сложи край на продължилата повече от пет години политическа безизходица и се създадоха условия за ново ускоряване на реформите и повторно установяване на отношения с МВФ. През март 2025 г. новото правителство

официално подаде заявка за нова програма на МВФ, което представлява потенциална положителна стъпка в преодоляването на икономическата криза чрез международна помощ и всеобхватни реформи. Оттогава правителството отбелязва известен напредък по отношение на ключовите реформи, включително чрез приемането на законодателство, което има потенциала да разреши частично кризата в банковия сектор. Тези реформи са предварително условие за включването в нова програма на МВФ. Въпреки това към април 2026 г. най-важните закони или още не са приети от парламента, или трябваше да бъдат преразгледани, тъй като основните изисквания на МВФ не са изпълнени изцяло. Въпреки че отлагането на следващите избори с две години допринесе за по-нататъшния напредък в приемането на тези закони, неотдавнашното възобновяване на конфликтите в страната и региона представлява допълнително предизвикателство за икономическите реформи. Комисията е готова да подкрепи всеобхватна програма за реформи с операция за МФП, след като бъдат изпълнени предварителните условия (включително актуализирано отпускане на средства по програмата на МВФ).

Комисията е готова да разгледа бъдещи искания за МФП и ако е уместно, ще предложи нови и/или последващи операции за МФП за отговарящи на критериите партньори.

В таблица 1 е представен преглед на поетите задължения, плащанията на МФП под формата на безвъзмездни средства и изплащането на заеми за МФП за 2023 г., 2024 г., 2025 г. и (предварително) за 2026 г.

Таблица 1: Поети задължения и плащания за МФП под формата на безвъзмездни средства и изплащане на МФП под формата на заеми за периода 2023—2026 г. (в евро)¹⁹

	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.
Бюджетни кредити за поети задължения за безвъзмездни средства в бюджета	45 423 330	57 367 177	59 267 773	61 511 946
Оперативни оценки, последващи оценки	350 000	619 440	331 775	750 000
Други възможни операции за МФП	45 073 330	56 747 737	58 935 998	60 761 946
Поети задължения, общо	45 423 330	57 367 177	59 267 773	-
Бюджетни кредити за плащания на безвъзмездни средства в бюджета	39 880 000	57 367 177	59 267 773	61 511 946
Оперативни оценки, последващи оценки	329 765	749 270	331 775	750 000
МФП за Молдова (Решение (ЕС) 2022/563) (приключена)	10 000 000	5 000 000	-	-
МФП за Молдова (допълнителна) (Решение (ЕС) 2023/1165) (приключена)	22 500 000	22 500 000	-	-
Други възможни операции за МФП	-	-	-	60 761 946
Общ размер на плащанията	32 829 765	28 249 270	331 775	61 511 946
Неизразходвани разпределения за плащания на безвъзмездни средства	7 050 235	29 117 907	58 935 998	-
Отпускане на МФП под формата на заеми		-	-	-
МФП III за Йордания (приключена)	200 000 000	-	-	-
МФП за Молдова (приключена)	40 000 000	45 000 000	-	-
Спешна МФП за Украйна (приключена)	-	-	-	-
Извънредна МФП за Украйна (приключена)	-	-	-	-
Допълнителна МФП за Молдова (приключена)	50 000 000	50 000 000	-	-
МФП+ за Украйна (приключена)	18 000 000 000	-	-	-
МФП за Северна Македония	-	50 000 000	-	-
Краткосрочна МФП за Египет (приключена)	-	1 000 000 000	-	-
МФП за Египет — редовна	-	-	-	1 000 000 000
МФП по ERA за Украйна (приключена)	-	-	18 115 700 000	-
МФП IV за Йордания	-	-	250 000 000	-
Извършени плащания по всички заеми за МФП, общо	18 290 000 000	1 145 000 000	18 365 700 000	1 000 000 000

¹⁹ В таблицата не са взети предвид предложенията за нови операции за МФП след декември 2025 г.